

XIV.
PAVAO VI. I SINODA BISKUPA
(23. 10. 1974.)

**PORUKA: PRAVA ČOVJEKA I
POMIRENJE**

Sveti otac u zajednici s biskupima skupljenim na Sinodi, koja ima zadaću da proučava evangelizaciju suvremenog svijeta, upravlja slijedeću poruku.

Poslije Sinode od 1971. pale su dvije godišnjice, pune značenja za Crkvu i za svijet: 10. godišnjica poslanice Ivana XXIII. »Mir na zemlji« (1963.), 25. godišnjica Deklaracije Ujedinjenih naroda o pravima čovjeka (1948.). Obadva dokumenta podsjećaju nas da dostojanstvo čovjeka traži obranu i promicanje prava čovjeka.

Skupili smo se na novu Sinodu, koja ima za temu Evangelizaciju, to jest naviještanje evanđelja Isusa Krista. Ako je istina da su istine, koje se odnose na dostojanstvo čovjeka, zajedničko dobro svih ljudi, ipak najpotpuniji izraz dostojanstva čovjeka nalazimo u evanđelju. A u evanđelju nalazimo i najjači razlog, da se angažiramo u obrani i promicanju prava čovjeka. Na ovoj Sinodi jasno smo uvidjeli usku povezanost između toga angažmana i službe Crkve. Taj angažman odražuje nadnacionalni značaj Crkve, njezinu nazočnost u dubini savjesti naroda i njezino sudjelovanje u trpljenju ovih ljudi i naroda, kojih su prava izrugana ili pogažena.

Razmišljajući o tim našim pastoralnim iskustvima u svjetlu evanđelja, želimo lansirati apel o pravima čovjeka i pomirenju. Upravljam taj apel Crkvi i svijetu, a osobito onima koji nose odgovornost, i želimo dignuti glas u ime svih ljudi, koji ne mogu doći do riječi, a koji trpe nepravdu.

Ljudsko dostojanstvo ima svoj korijen u slici i odrazu Božjem, koji se nalaze u svakom čovjeku. Stoga su sve osobe bitno jednake između sebe. Osobni integralni razvitak jest manifestacija te slike Božje u nama. U času, u kojem živimo, Crkva je vrlo živo osjetila u svojoj svijesti tu istinu. Ona vrlo čvrsto vjeruje, da je ostvarivanje prava čovjeka dužnost koja izlazi iz evanđelja, i da to ostvarivanje mora zauzimati središnje mjesto u njezinoj službi.

Crkva najprije želi svoje vlastito obraćenje u ostvarivanju ljudskih prava u svojim redovima. Ona zna, da i ona mora stalno o tom ostvarivanju ispitivati svoju savjest, da mora samu sebe čistiti od nepravdi, koje se uvlače u njezin život, u njezino zakonodavstvo, u njezine institucije, u njezine radne programe. Sinoda 1971. g. je rekla: »Tko se god usuđuje govoriti ljudima o pravednosti, mora biti najprije sam pravedan pred ljudima.« Svjesni vlastitih ograničenosti, vlastitih propusta, vlastitih neuspjeha, možemo lakše shvatiti tuđe pogreške, bilo da se radi o pogreškama osoba, bilo da se radi o pogreškama institucija. Mi moramo u Crkvi i izvan Crkve raditi na tome da se poboljšaju ljudski i društveni odnosi, koji nastaju iz manje pravednih struktura i društvenih sustava.

Nijedna nacija danas ne može reći da je nevinna s obzirom na prava čovjeka. Ne spada na Sinodu da označi pojedine konkretne slučajeve kršenja tih prava; mi želimo ohrabriti riječima i primjerom one koji rade za prava čovjeka, i pozvati one koji drže vlast, da nastoje unaprijediti prava čovjeka, i tako ulijevati nadu u ljude koji trpe nepravdu. Želimo svratiti pažnju na neka prava, koja su danas najugroženija.

1. Pravo na život

To je temeljno i neotuđivo čovjekovo pravo. To se pravo danas krši: kontracepcijom, sterilizacijom, abortusom, eutanazijom, praksom torture (mučenja), nasiljem nad nevinima, ratovima, genocidom (tj. istrebljivanjem čitavih naroda), masovnim kampanjama protiv prava na život. Utrka u naoružavanju je skupa ludost. Ta utrka stvara oružje, koje može uništiti život na zemlji.

2. Pravo na hranu

To je pravo usko povezano s pravom na život. Danas su milijuni ljudi ugroženi od gladi. Treba da narodi poduzmu žurnu akciju protiv gladi u krilu UN za prehranu. Pozivamo svjetske vlade na ozbiljno obraćenje, tj. da promijene svoj odnos prema žrtvama gladi. Tražimo da svjetske vlade priznaju imperativ pravednosti i pomirenja i da brzo nađu sredstva za prehranu onih koji su bez hrane.

3. Društvena ekonomska prava čovjeka

Pomirenje traži pravednost. Goleme nejednakosti u vlasti i u bogatstvu, koje postoje u svijetu, a često i u okvirima jedne te iste države, velike su smetnje pomirenju. Koncentracija ekonomske moći u rukama malog broja država i malog broja međunarodnih kompanija, strukturalni nerazmjer trgovinskih odnosa (na temelju monopola bogatih država), nejednakost

u razvoju cijena prema kojima industrijalizirane i neindustrijalizirane države izmjenjuju svoje proizvode, nemogućnost da se usklade ekonomski rast i pravedna raspodjela dobara na nacionalnom i internacionalnom području, nezaposlenost, diskriminacija u zapošljavanju, nejednaka potrošnja izvornih dobara: sve to traži reforme, da pomirenje bude moguće.

4. Politička i kulturna prava

Pomirenje u krilu društva i osobna prava čovjeka traže da svaki čovjek ima djelatnog udjela u određivanju vlastite sudbine. Svatko ima pravo slobodno i odgovorno sudjelovati u političkom životu. Svatko ima pravo: na informacije, na slobodu riječi, na slobodu tiska, na različito mišljenje. Ljudi imaju pravo da budu odgojeni i da određuju način odgoja svoje vlastite djece. Nijedan pojedinac i nijedna skupina ne smiju se bojati da će biti uhapšeni, mučeni; zatvoreni zbog političkih ili ideoloških razloga. Svima, uključivši i radnike emigrante, mora biti garantirana pravna zaštita osobnih, društvenih, kulturnih i političkih prava. Osuđujemo svako odbijanje ili ograničavanje prava zbog rasnih razloga. Molimo države i narode i kontestatorske skupine da se pomire, odrekavši se svakog oblika progona i nasilja i dajući slobodu s milosrđem i jednakošću zatvorenicima i političkim izbjeglicama.

5. Prava na vjersku slobodu

To pravo na osobit način odražava osobno dostojanstvo, kako znamo prema nauci Božjoj i prema razumu. Tu slobodu danas negiraju ili ograničuju razni politički sustavi, koji stavljaju zapreke bogoštovlju, vjerskom odgoju i društvenom radu. Pozivamo sve vlade da priznaju vjersku slobodu u zakonodavstvu i u praksi, isključujući sve oblike diskriminacije i zaštićujući svačije uvjerenje i građanska prava, da vjernici ne bi bili svedeni na građane drugoga reda. U ovom času slavimo Svetu godinu obnove i pomirenja. Ta nas godina podsjeća na veliku godinu oprostjenja iz Staroga zavjeta kao i na dar i vlast pomirenja, koje nam je donio Krist. Ponovno tvrdimo da Crkva mora biti znak i izvor pomirenja među narodima. Ljudi imaju pravo na nadu: Crkva danas mora biti znak i izvor nade.

Stoga Crkva oprašta svima onima koji su je progonili i klevetali. Ona obećava otvorenost, simpatiju i razumijevanje svima onima koji je stavljaju u pitanje, koji joj iskazuju nepovjerenje ili je napadaju. Pozivamo napokon svakog čovjeka, svaku ženu, da upozna odgovornost, koju ima u savjesti s obzirom na prava drugih ljudi u svjetlu naših dužnosti, da evangeliziramo i snažno naviještamo našu dužnost, da moramo u Crkvi u suvremenom svijetu naviještati evanđelje općeg pomirenja i prava čovjeka.